

Veter je raznesel seme teh cvetk daleč naokrog in Marija je rekla: „Po vsem svetu naj rasto v spomin na beg pred krutim Herodežem!“

Še danes rastejo planike le po težko dostopnih gorskih krajih.

„Takale je ta zgodba o Jezuščkovih zvezdicah,“ je rekel Stankov očka in vstal. Odslej je Stanko nabiral planike z neko pobožnostjo in še to le stare, ki jim je bil seme že davno odnesel veter..

Mausser Karel

Otroške sanje

V tretjem razredu sem bil tistikrat, ko so mi v srcu vstajale hrepeneče želje, da bi postal strojevodja. Včasih sem cele popoldneve presanjal in na skrivaj sem si v listnjaku ogradil prostorček v kotu, kamor sem v steno nabil na gosto žebljeve in jih primerno ukrivil ter jih po mili volji vrtil na desno ali na levo. To je bila moja lokomotiva, v kateri sem skrito presedel najlepše ure svoje mladosti in mi je še danes sladko, ko se spomnim nanje.

Te hrepeneče želje, v katerih sem zavidal strojevodje, so me gnale, da sem skoraj vsak dan po kosilu odšel pod Šmarjetno goro, pod katero leži kolodvor. Tu sem sedel v travi celo ljubo popoldne in opazoval vlake, ki so prihajali in odhajali hrumeče in pošastno, da so se tresla tla. Cvileče hreščanje zavor je bila prava godba za moja ušesa. In če se je lokomotiva ustavila prav blizu mene, sem stopil do ograje, ki je delila progo od travnika, in s hrepenenjem zrl v strojevodjo, ki je z oljevko hodil od kolesa do kolesa in mazal osišča. Čudil sem se vsem različnim napravam, ki so se rumeno svetile raz črno podlago, in opazoval puh pare, ki je sikala iz dimnika. Vse to je bila zame neskončna sreča, in ko sem na večer prišel domov, sem se kar zmuzal v sobico in se učil na vse pretege, zakaj zdelo se mi je, da je treba strojevodji veliko znati. Tako sem v šoli kljub vsemu postopanju dobro napredoval in moja dobra mati me ni velikokrat karala.

Moje življenje se je torej vrtilo največ v listnjaku in pod Šmarjetno goro. Otroške igre mi niso bile v posebno zabavo, in kadar je bilo deževno vreme, sem vse proste ure presedel pri svojih žebljih.

V takih urah je smela biti pri meni le najmlajša sestra Julči, ki je z bleščečimi očesci opazovala moj resni obraz in s ploskom svojih ročic sledila premikanju žebljeve, ki so zavzemali vse mogoče položaje na steni. Včasih se je spozabila v svoji otroški zvedavosti, pa ji tega nisem zameril. Čutil sem se nekam vzvišenega nad vsem in z mirno kretnjo spravil žebelj, ki ga je ona premaknila, spet na pravo mesto. Nikdar je nisem zmerjal, zakaj preveč sem bil zaverovan v svoje delo.

Začel sem jo jemati tudi pod Šmarjetno goro. Materi je bilo to prav všeč, zakaj sestra je bila silno živa, in kadar ji je bilo dolgčas, tudi nagajiva. Midva pa sva se dobro razumela, in ko sem jo za ročico peljal po cesti, sem ji na dolgo in na široko pripovedoval, kar je vstajalo v mojih mislih. Ona me je vdano poslušala in zdaj pa zdaj rekla kako otroško besedo, ki včasih niti v pogovor ni spadala. Pa tega ji nisem štel v zlo, saj ji še pet let ni meni in meni se je zdelo, da sem ji s pičlimi enajstimi leti skoraj kakor oče.

Ko sva sedela v travi, sestra s prstom v ustih, sva se kar na glas čudila. Posebno sestra. Prvič je v strahu zakričala, ko je ogromna črna pošast z grmečim brundanjem piskala mimo naju. Komaj sem jo obdržal, da mi ni utekla. Nato pa se je privadila in navsezadnje sem jo na

večer komaj spravil domov. Kar cepetala je z nogami, kadar je krožila po tiru sama lokomotiva. To je bil seveda tudi zame redek užitek, kajti puhajočo pošast sem imel venomer pred očmi. Sestrica me je spraševala o vsem mogočem in jaz sem ji odgovarjal, kakor se mi je pač zdelo prav. Ona je bila z vsem zadovoljna.

»Ko bom strojevodja,« sem ji dejal včasih, »boš šla z menoj. Sedela boš zraven mene, jaz pa bom premikal tiste ročaje, da bo vlak kar piskal. Nič ne bova ustavljala in prav daleč bova šla. Morebiti celo v Ameriko strica obiskat. Nazaj bova pripeljala pomaranče in fige, pa denarja, ki ga ima stric dosti. Če bo mama hotela z nama, jo bova tudi vzela, ata pa ne more, ker mora vsak večer v tovarno.«

»In Furlanovo Frančko bova tudi s seboj vzela,« je vsa vzradoščena menila Julči. Pa jaz zato nisem bil kaj posebno vnet, ker sem vedel, da rada nagaja. Toda nazadnje, ko je sestrici šlo že skoraj na jok, sem se moral vdati.

Neizrečno sem želel, da bi mogel kdaj govoriti s strojevodjo. Velikokrat me je imelo, da bi ga kar pozdravil, toda vselej mi je zmanjkalo poguma.

Neko popoldne pa se mi je izpolnila tudi ta želja. S sestrico sva pletla venček iz marjetic, in ko je bil dovolj velik, sem ga ji dal na glavo. Prav tedaj je prigmela lokomotiva in se ustavila za ograjo poleg naju. Brž sva bila zraven. Strojevodja z oljevko je ravno stopal po stopnicah. Ko naju je zagledal, se nama je nasmehnil in tedaj sem od nekod dobil toliko poguma, da sem ga pozdravil. Stopil je bliže in pogladil moje sestrico po glavi.

»Kako ti je pa ime?« jo je prijazno nagovoril. Ker sem poznal njeno boječnost, sem se odrezal namesto nje: »Julči je, jaz sem pa Drago.«

In sem jo prijel za roko, s katero me je plašno držala za srajco.

»Pridna sta, pridna,« me je potrepljal po rami in se obrnil proti lokomotivi. Jaz bi mu rad še veliko povedal, pa mi je spet zmanjkalo poguma. Vendar se mi je zdelo silno lepo, da sem s strojevodjo govoril.

Veliko let je že tega. Toda ker življenje ne teče po tirih kakor lokomotiva, ampak svobodno, nisem postal strojevodja, kakor sem mislil takrat. Samo spomin na tisti čas mi je še ostal v srcu, spomin na listnjak in spomin na moje posedanje pod šmarjetno goro. Vse, kar je bilo, so bile otroške sanje, ki pa so bile tako lepe, da jih še danes z veseljem obnavljam.

Okamenela čreda

Lužiskosrbska narodna pripovedka

Ilustrirala Elda Piščanec

Ob cesti, ki vodi od vasi Jezov k Nemškim Pazlicam, se na zahodni strani razprostira precej obširno polje. To polje je že nad sto let pusto in neobdelano. Po njem leži razmetano mnogo srednjevelikega kamenja, sredi polja pa stoji pokonci precej velika skala, ki je podobna človeški postavi. Ljudstvo pripoveduje, da je to kamenje bila nekoč čreda ovac, pokonci stoječa skala sredi med njimi pa njihov pastir. Ta pastir je vodil svoje ovčice najraje na to polje, ker je bilo porastlo z zelo sočno travo. Sredi polja je dvigal proti nebu svojo košato krono velik stoletni hrast, nudeč okolici prijetno senco v sončni pripeki. Pod tem hrastom — danes ga ni več — se je pastir najraje zadrževal. Krajšal si je čas na najrazličnejše načine. Stavil si je iz vej utice, gradil iz kamenja hiše